

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2025-78

23.1.2025

DNB Livsforsikring AS (Pensjon, Personal)

Livsforsikring/uføredkninger/pensjon

Pensjon – korrekt utbetaling.

Forsikrede hadde fra 1988 dekning for alderspensjon med pensjonsalder på 67 år gjennom arbeidsgiver. Forsikrede ble meldt ut av ordningen i 2014, og mottok utmeldingsbrev med fripolise og tilbud om fortsettelsesforsikring. I 2015 startet forsikrede utbetaling av alderspensjonen fra fripolisen. Forsikrede krevde i 2024 høyere utbetaling av pensjon med henvisning til avtalen fra 1988. Foretaket avsto, og viste til at utbetaling av alderspensjon fra fripolisen var i samsvar med avtalen. Saken reiste spørsmål om forsikrede hadde krav på høyere utbetaling etter avtalen. Nemnda bemerket at forsikrede hadde fått årlige kontoutskrifter der antatt pensjon var oppgitt og det var ikke opplysninger som tilsa at disse var feil. Videre påpekte nemnda at den i tråd med fast praksis ikke foretar beregninger av ytelser. Foretakets årlige utskrifter var stipulasjon av utbetalinger basert på en rekke forutsetninger og ga ingen garanti for et bestemt årlig beløp eller andel av lønn. Forsikrede valgte også å starte uttak av pensjon tidligere enn det som lå til grunn i forutsetningene. Forsikrede hadde ikke oppfylt sin bevisbyrde for at han hadde krav på høyere pensjon enn det han mottok. Foretaket fikk medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede var leder for en virksomhet.

Virksomheten inngikk i 1988/89 en kollektiv avtale for ansatte. Avtalen hadde dekning for alderspensjon med pensjonsalder på 67 år. Om ytelsene fremgikk: Alderspensjon.

Pensjonene fastsettes i forhold til pensjonsgrunnlaget og på grunnlag av de pensjoner som kan forutsettes utbetalt fra folketrygden (antatt folketrygd). Pensjonsgrunnlaget er lik den brutto årslønn som (tidligere foretak) får oppgitt for de forsikrede av forsikringstakeren.

Pensjonsgrunnlaget begrenses til det til enhver tid gjeldende maksimum pensjonsgrunnlag i henhold til skattereglene.

For oppnåelse av uavkortede pensjoner kreves minst 30 års tjenestetid hos forsikringstakeren, regnet fra ansettelsen til den første i den måneden arbeidstakeren når pensjonsalderen. Ved kortere tjenestetid reduseres pensjonene med 1/30 for hvert år som mangler på 30 års tjenestetid. Ved beregning av tjenestetid regnes del av et år på minst 6 måneder som helt tjenesteår. Del av et år på under 6 måneder blir ikke regnet med. Pensjoner som begynner å løpe før oppnådd pensjonsalder fastsettes på grunnlag av den tjenestetid arbeidstakeren ville ha fått om han var blitt stående i tjenesten til den første i den måneden arbeidstakeren når pensjonsalderen.

Forsikringsytelsene er i denne overenskomst oppgitt uavkortet.

ALDERSPENSJON.

Alderspensjonen utgjør:

Differansen mellom 70% av pensjonsgrunnlaget og antatt alderspensjon fra folketrygden.

Antatt alderspensjon fra folketrygden er lik 75% av folketrygdens grunnbeløp med tillegg av antatt tilleggspensjon.

Antatt tilleggspensjon fra folketrygden beregnes etter folketrygdens regler ut fra den inntekt som er pensjonsgivende i kollektivforsikringen. Opptjeningstiden regnes fra og med det kalenderår arbeidstakeren etter sin alder tidligst kunne ha kommet med i folketrygden og til og med kalenderåret forut for det år arbeidstakeren når pensjonsalderen i kollektivforsikringen.

Alderspensjonen løper livsvarig og utbetales fra den første dagen i den måneden den forsikrede når pensjonsalder og til og med måneden etter døds måneden.

I forsikringsbevis for 2010 var det opplyst:

Alderspensjon 30/30 67 år og livsvarig kr. 82.241

(...)

For å få fulle forsikringsdekninger, må du ha minst 30 års tjenestetid. Dine forsikringsdekninger er utregnet ut fra tjenestetiden som er vist på den enkelte dekning. I tillegg baserer beregningene av forsikringsdekningene seg på følgende opplysninger som vi har fått oppgitt av din arbeidsgiver, og som vi ber deg kontrollere (evt. feil må rapporteres til din arbeidsgiver):

Fra vilkårene av 2007:

§3 Forsikringsdekninger

§ 3-1 Alderspensjon

1. Retten til alderspensjon inntreffer fra den første dag i den måned medlemmet når pensjonsalderen. Dersom det er avtalt at alderspensjonen skal reduseres eller opphøre ved en bestemt alder, skjer dette ved utgangen av måneden før medlemmet når denne alderen.

(...)

2. Medlemmer som ved oppnådd pensjonsalder ikke har opptjent full pensjon, og som etter oppnådd pensjonsalder fortsatt har stilling hos foretaket, skal godskrives etterfølgende tjenestetid. Har medlemmet opptjent full pensjon ved oppnådd pensjonsalder eller før fratredelsen, skal det foretas omregning av pensjonen ved fratredelsen på grunnlag av den premiereserve som da er knyttet til opptjent pensjon. Premiereserven for ytelsene skal være den samme før og etter omregningen.

I forsikringsbevis for 2012 var det om alderspensjon opplyst:

Alderspensjon 30/30 67 år og livsvarig kr. 76.217

Alderspensjon 16/30 67 år og livsvarig kr. 3.208

(...)

Som en service overfor deg, har vi beregnet en antatt dekning fra folketrygden, basert på de ovenstående opplysninger og etter de regler som gjaldt i folketrygdloven fra 31. desember 2010:

Alderspensjon: kr 197.768

Og fra nye vilkår gjeldende fra 2011, som gjaldt frem til forsikrede startet uttak i 2015:

3-1 Alderspensjon

1. Uttak av alderspensjon

Alderspensjonen kan tidligst tas ut fra fylte 62 år. Det kan likevel avtales at alderspensjonen kan tas ut tidligere enn 62 år for spesielle yrker (jf. lof § 5-7a (1)). Pensjonen skal minimum utbetales fram til fylte 77 år og minste utbetalingstid er 10 år (jf. likevel lof § 5-1(3)). Uttaket er uavhengig av om medlemmet fortsatt har heltids- eller deltidsstilling.

2. Delvis uttak

Medlemmet kan velge å ta ut deler av alderspensjonen. Ved delvis uttak kan medlemmet velge følgende uttaksgrader; 20 %, 40 %, 50 %, 60 % eller 80 %.

Graden av uttak må minst tilsvare det som er nødvendig for at årlig pensjon kommer opp på et nivå på 20 % av folketrygdens grunnbeløp.

(...)

6. Generelt

Ved uttak av alderspensjon før opptjeningsalder har (foretaket) anledning til å foreta et standardfradrag (seleksjonsfradrag) i premiereserven.

(...)

Det ble oppgitt tilsvarende tall i forsikringsbevis de neste årene frem til 2014. I beviset for 2014 var det også inntatt en matrise over beregnet årlig alderspensjon ved uttak fra hhv. 62 til 67 år. Denne viste at årlig utbetaling var lavere ved uttak før avtalt pensjonsalder på 67 år. Forsikredes lønn var oppgitt å være kr 400 000.

Foretaket informerte 14.1.15 forsikrede om at han var meldt ut av ordningen fra 1.8.14. Det ble informert om retten til å tegne fortsettelsesforsikring. Fra samtidig fripolisebevis:

Alderspensjon fra 67 år – livsvarig kr 65.816

(...)

For mer detaljert informasjon viser vi til tidligere mottatte vilkår.

Kontoutskrift for 2015 viste under "Sikret årlig beløp" følgende tall for hhv. 1.8.14 (kr 65 816) og 1.1.15 (kr 65 816).

I brev 15.7.15 informerte foretaket om at utbetaling av alderspensjon ville starte fra september 2015. Forsikrede var da 63 år gammel.

I oppdatert forsikringsbevis datert samme dag var det oppgitt to alderspensjonsytelser med årlig utbetaling på hhv. kr 3 629 og kr 46 953.

Kontoutskrifter for 2016 viste under "Alderspensjon fra 1.9.15 og livsvarig" hhv. 1.1.15 (kr 65 816) og 1.1.16 (kr 50 816). Etter henvendelse fra forsikrede opplyste foretaket 17.2.16:

Din avtale er endret i henhold til folketrygden, grunnlagsrente og endring i lovverket. Ingen av disse påvirker hvilke dekninger du har i avtalen. Som du kjenner til er det ved hver endring sendt informasjon i forkant og ved gjennomføring av endring. Du har i tillegg ved endringer mottatt ny avtale til signering, purring på avtale som ikke er signert og til slutt akseptbrev som sier at vi behandler manglende signering som aksept på ny avtale. Siste endring var i 2012. En tilpasning av din avtale til endring i folketrygden som var med å styrke dine dekninger fra (foretaket).

(Tidligere arbeidsgiver) sin pensjonsavtale omfattet alderspensjon, uførepensjon, barnetillegg til uførepensjon, premiefritak ved uførhet, etterlattepensjon og barnepensjon. Det var altså som du skriver en god pensjonsavtale. Du var medlem i pensjonsavtalen i perioden 01.01.1988 til 01.08.2014 da avtalen ble sagt opp, og du fikk utstedt fripolise for oppspart kapital i avtalen. Fripolise innehar samme dekninger som pensjonsavtalen; alderspensjon, ektefellepensjon, barnepensjon og uførepensjon.

Beløp innbetalt i perioden avtalen eksisterte har gått til oppspart kapital, kostnader med å administrere avtalen og ikke minst til risikopremie. Risikopremie dekker risiko for uførhet og død, og tilbakebetales ikke ved oppsigelse av avtalen. Oppspart kapital på din fri polise 30764005000 var per 01.01.15 kr. 847.180 (viser til kontoutskrift mai 2015 og prognose juni 2015).

Du kunne velge å ta ut alderspensjon fra du fylte 62 til du fyller 75 år. Utbetaling per mnd. Bestemmes av tidspunkt for uttak av pensjon. Ved tidlig uttak av pensjon blir pensjon per mnd. mindre enn ved uttak på et senere tidspunkt. Dette fordi det er samme kapital som skal utbetales fra uttakstidspunkt og livsvarig (viser til prognose sendt juni 2015).

Håper dette var oppklarende. Ta gjerne kontakt dersom det er spørsmål.

Kontoutskrifter for senere år viser tilsvarende tall, dvs. omtrent kr 50 000 i årlig pensjon.

Etter forutgående kontakt om ytelser og antakelig også avtalen i 1988, svarte foretaket 23.4.24 blant annet:

I juli 2015 sendte du inn melding til oss og ba om at pensjonsutbetaling skulle starte fra september 2015.

Det var opprinnelig avtalt at alderspensjon skulle starte ved fylte 67 år. Når pensjonen startes tidligere, så går årlig ytelse ned, da pensjonskapitalen strekkes til å utbetales over flere år enn opprinnelig avtalt.

Vi har lagt ved forsikringsbevis av juli 2015, som viser pensjons ytelser etter tidlig uttak av pensjon fra september 2015. Vi ser at du også i februar 2016 var i kontakt med oss med spørsmål om din pensjon. Vårt svar fra den gang vedlegges også for ordens skyld.

Avslutningsvis så vil vi anføre at du også har hatt pensjons utbetaling fra en annen fripolise hos oss, avtale 24052668000 (tidligere avtalenummer 2738 00 0024 – (tidligere arbeidsgiver)).

Siden pensjonen i denne fripolisen var lav, ble den omregnet til å utbetales over 6 år, fra september 2015 til september 2021. Årlig alderspensjon var cirka 18 000 kroner.

I melding 25.5.24 viste forsikrede til avtalen fra 1988, og mente at han hadde krav på årlig utbetaling på 1,6 G og 75 % av tidligere lønn.

Foretaket avsto 13.6.24 krav om høyere pensjon.

Forsikrede har i hovedsak anført at avtalen fra 1988/89 gir rett til en mye høyere alderspensjon enn det han mottar. Som følge av dette har han krav på ca. 1,6 G per år.

Foretaket har i det vesentlige anført at forsikrede ble meldt ut av avtalen da denne oppphørte i 2014. Han mottok da en fripolise. Avtalen som gjaldt ytelse angitt til 1,6 G gjelder en avtale som ble overført til et annet foretak i 2004. I gjeldende avtale får ikke forsikrede full utbetaling fordi han ikke hadde full opptjeningsstid ved utmelding i 2014, og fordi han startet utbetaling fra avtalen i juli 2015. Forsikrede var da 63 år gammel, mens avtalens pensjonsalder var 67 år.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om forsikrede har krav på høyere utbetaling etter avtalen.

Saken gjelder en pensjonsavtale, som synes å ha sitt utspring i en avtale inngått i 1988. Slik saken er opplyst er det ikke mulig for nemnda å se den fulle historikken i avtalen. Det bemerkes innledningsvis at det er vanlig at pensjonsavtaler gjennomgår endringer underveis, herunder at de flyttes til andre foretak.

Det følger av fast praksis at nemnda ikke foretar beregninger av ytelser.

Foretaket har vedlagt årlige oppgaver/kontoutskrifter, der antatt årlig pensjon var oppgitt. Det er etter nemndas syn ingen holdepunkter i saken for at disse tallene er uriktige.

Det er kravstiller, altså forsikrede, som har bevisbyrden for at han har et høyere krav enn det han mottar. I aktuelle sak finner nemnda det klart at forsikrede ikke har sannsynliggjort at han har krav på høyere ytelser fra foretaket.

Nemnda tiltrer for øvrig sekretariatets tilleggsbemerkninger knyttet til avtalen fra 1988:

Etter avtalen var samlet alderspensjon fra Nav og fra aktuelle ordning og andre ordninger *stipulert* og med en *målsetting* om 70% av lønn. I dette lå at ytelsen var fastsatt basert på *en forutsetning* om hvilken ytelse du på dette tidspunktet var forventet å ville ha krav på fra Nav (forutsatt full opptjening i Nav og i ordningen), og en rekke andre forutsetninger. Avtalen ga ikke krav på at resultatet ville ende opp med å bli 70% av lønn. Vi nevner særlig at det ikke er noen holdepunkter for at avtalen ga rett til en årlige ytelse fra den aktuelle pensjonsordningen på 1,6G, eller noe i nærheten av dette.

I 2014 registrerte foretaket at du hadde en årslønn på kr. 400.000. Det var på dette grunnlaget foretaket beregnet premien. Basert på de avtalte og *antatte* samlede årlige alderspensjon fra Nav, fra den aktuelle avtalen, og andre avtaler, ville en samlet alderspensjon på 70% da utgjøre *til sammen* kr. 280.000 per år. Men

dette var altså et *antatt* nivå, og som hvilte på ulike forutsetninger, herunder fremtidig utvikling i Navs alderspensjon og regelverk. Det var ingen garanti for et bestemt årlig beløp, eller at dette ville bli tilsvarende 70% av lønn.

I forsikringsbeviset for 2012 beregnet foretaket at du ville motta ca kr 197.500 i alderspensjon fra Nav. Dette forutsatte full opptjening i Nav, og at alderspensjon ble tatt ut fra du fylte 67 år.

Det fremgår av årsoppgaven for 2014 at det ble beregnet at du ville få utbetalt i overkant av kr 75.000 fra ordningen som vår sak gjelder, forutsatt at du ventet til fylte 67 år før du tok ut pensjon fra avtalen. I tillegg ville du få ca kr 3.500 fra en annen ordning. Altså til sammen ca kr 78.500 per år, i tillegg til pensjon fra Nav. Dette betyr at dine samlede pensjoner ville utgjøre omtrent 70% av lønn, slik avtalen i 1988 stipulerte. Alle tallene var stipulerte, og i lys av eventuelle endringer i regelverk og forutsetninger gir dette avviket ikke krav på høyere pensjon for deg.

Når du startet uttak av alderspensjon fra 63 år, var årlig ytelse en god del lavere. Dette fremgår klart av forsikringsbeviset i 2014, og skyldes at din pensjon var beregnet på oppspart reserve, og fordelt på antall år du statistisk forventes å motta pensjon (livsvarig) fra fylte 67 år. Når du startet uttak i 2015 måtte dette fordeles på flere uttaksår, og årlig utbetaling tilsvarende lavere. Det samme gjelder for eventuell levealdersjustering av alderspensjon fra Nav.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).